

Syng av bomullsseil

Ull, lin og hamp har gjennom mange hundre år vært brukt til seil. På andre halvdel av 1800-tallet kom båter konstruert for lystseilas og rundt år 1900 fikk bomullsseil stor gjennomslagskraft blant seilere. Dette materialet gjorde det mulig å sy forholdsvis formstabile seil.

Etter at kunstfiberduk kom på markedet på 1950-tallet har tidligere kunnskaper knyttet til vegetabiliske materialer gradvis forsvunnet. Innholdet i seilmakerfaget har gjennomgått store endringer i løpet av de siste femti åra. Datateknologi brukes i dag til å utforme seilene og søm er erstattet med lim e.a. Det er derfor viktig å få dokumentert tradisjonskunnskap innen faget.

Fagperson er Jörn Bohlmann, som er faglært seilmaker og båtbygger. Seilmakermester Detlef Ruhland i Tyskland sa seg villig til å lære bort syng av bomullsseil. Ut fra at de maritime fagene i sin natur er internasjonale (bl.a. var det tidligere vanlig med tur til sjøs for seilmakere), godkjente vi tradisjonsbærer utenfor Norge. Seilsyngen fant sted i Glückstadt utenfor Hamburg, Tyskland, i oktober 2007.

Dokumentasjonen dreier seg om et storseil i egyptisk bomull til en 6-meterbåt bygd i 1929 (konstruktør Henrik Roberts). Prosjektet skulle også være en del av Bohlmanns masteroppgave ved høgskolen i Telemark med tittel «Seil blott til lyst». Det var avtalt at seilet skulle overtas av Sjøfartsmuseet i Oslo.

Med utgangspunkt i tegningen av seilet ble form og størrelse avmerket med kritt på gulvet og duken lagt i baner og skåret til. Akterliket er

merket med stiplet stripe til venstre i bildet. Panelene legges med overlapp for å sikre sømmonn. Før sammensyng ble antall innsnitt og deres dybde fastsatt og påtegnet. Dette ble gjort for å profilere seilet.

Så ble alle dukbanene sydd sammen med maskinsøm. Det ble sydd tre sikksakksømmer for hver sammensyng. Det blir mye materiale å arbeide med når seilet blir 36 m². Etter sammensyng av seilet følger arbeidskrevende prosesser med tilskjæringer og forsterkninger av seilets kanter. Når dette var gjort, ble seilet forsynt med en N for Norge, et 6-tall for 6-meter båt og nr. 39 som registreringsnummer.

Maljer sys på for hånd.

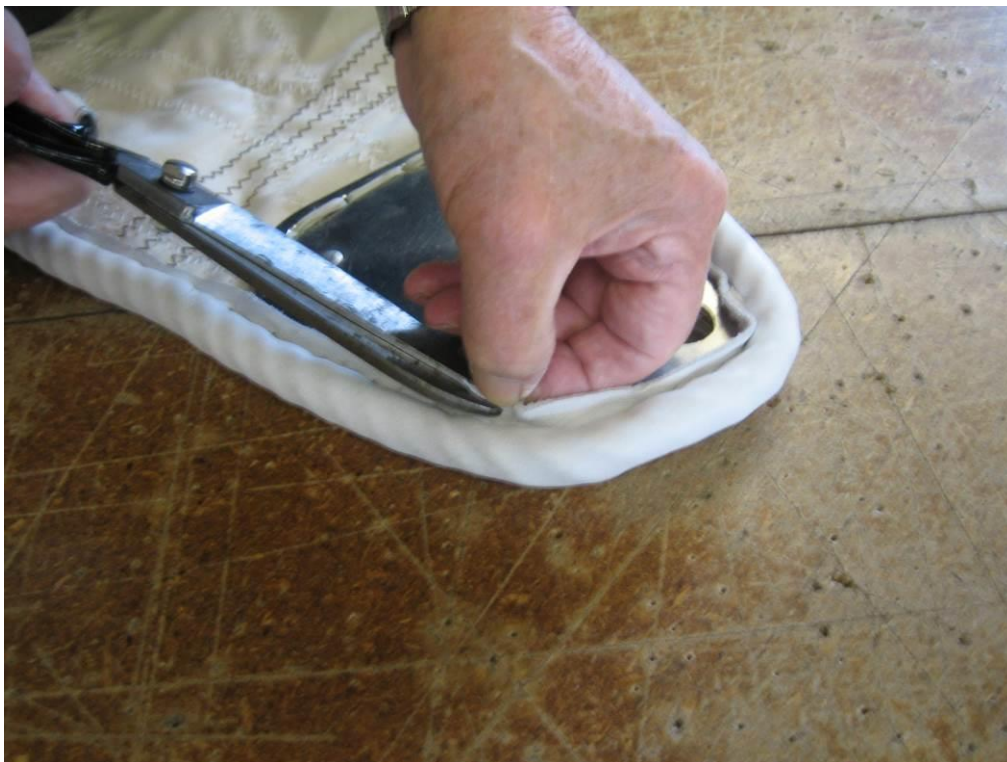
Forsterkningene utgjør 6 til åtte lag, så det er tungt å sy.

Liktau sys på for hånd (håndliking).

Seilmakermester Ruhland og seilmaker Bohlmann arbeider på hver sin seilmakerbenk, men med samme seil.

Som forsterkning i øverste del av seilet brukte mesteren to «flyndrer» i aluminium som ble sydd fast i seilet. For å beskytte liktauets sydde han på skinn rundt tauet.

Seilmakerne poserer foran det ferdige seilet i forbindelse med Bohlmanns avslutning av masteroppgaven ved Høgskolen i Telemark i 2008.

Tekst og foto: Inger Smedsrud